

Transeuropejska Droga Królewska

Utworzono: wtorek, 05, październik 2010 08:27 Ilona Hałucha

Od połowy czerwca br. Europę przemierza „Via Mobil”, multimedialny pojazd prezentujący historię oraz znaczenie gospodarcze i kulturowe najstarszego i najdłuższego w Europie szlaku handlowego Via Regia. „Via Mobil” w ciągu 4 miesięcy pojawi się w 5 krajach, 26 regionach i ponad 40 miastach. Przejazd przez Europę jest promocją organizowanej w przyszłym roku przez Drezdeńskie Państwowe Zbiory Sztuki w Goerlitz wystawy pt. „Via Regia – 800 lat na wspólnej drodze”. W Polsce „Via Mobil” jest już od końca sierpnia i na swojej trasie ma takie miasta jak: Zgorzelec, Lubąń, Bolesławiec, Legnica, Wrocław, Brzeg, Opole, Gliwice, Bytom, Kraków, Tarnów, Rzeszów i Przemyśl.

W 2006 roku Via Regia została wyróżniona tytułem Szlaku Kulturowego Rady Europy. W tym samym roku miasta i regiony leżące w obszarze oddziaływania III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego przystąpiły do współpracy w ramach międzynarodowego projektu ED-C III „Via Regia” (European Development Corridor III „Via Regia”). Cele tego przedsięwzięcia dotyczyły wzmocnienia miast i aglomeracji dzięki polepszeniu sieci komunikacyjnej oraz poprawy połączeń z innymi korytarzami oraz regionami. Realizacja tego projektu zakończyła się w lutym 2008 roku, konferencją podsumowującą w Dreźnie. Wtedy też przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Saksonii i Miasta Wrocławia podpisali deklarację dotyczącą kontynuacji projektu pod nazwą Via Regia Plus. Podjęto również decyzję, że liderem projektu będzie Wrocław. Tym razem w projekcie uczestniczą 4 państwa: Polska, Niemcy, Słowacja i Ukraina. W lipcu 2008 roku projekt Via Regia Plus uzyskał dofinansowanie w ramach programu Europejska Współpraca Terytorialna CENTRAL EUROPE. Jego celem jest m.in. poprawa drogowych i kolejowych połączeń transportowych wzdłuż korytarza Via Regia i połączeń z sąsiednimi obszarami oraz poprawa jakości transportu publicznego w państwach partnerskich. Realizacja projektu zakończy się za rok.

Dlaczego Via Regia?

Via Regia, czyli Droga Królewska, to znany od średniowiecza szlak handlowy i pielgrzymkowy, rozciągający się od Santiago de Compostela w Hiszpanii do Kijowa. Początków drogi należy upatrywać jeszcze w czasach starożytnych, kiedy rzymscy żołnierze najpierw do celów wojennych, a następnie zaopatrzeniowych przecierali szlaki od hiszpańskiej Galicji poprzez Francję aż do Niemiec. W czasach Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego drogę rozbudowano aż do Wrocławia, nazywając ją „Wysoką”. Niektóre źródła podają, że tradycyjnie Via Regia oznaczała drogę pomiędzy Erfurtem a Wrocławiem lub najwyżej między Frankfurtem a Krakowem. Natomiast rozciągnięcie jej od Hiszpanii po Ukrainę nastąpiło dużo później i raczej dotyczyło przeniesienia nazwy na istniejącą już sieć dróg.

Trakt wojskowy z czasem stał się szlakiem handlowym, co znacznie ułatwiało rozwój miast znajdujących się na jego trasie (Frankfurt, Erfurt, Lipsk, Zgorzelec, Wrocław, Kraków). Dzięki niemu powstawały też całkiem nowe miasta.

Rozszerzenie szlaku na wschód nastąpiło prawdopodobnie wraz z rozwojem Królestwa Turyńskiego i przejściem go po 530 roku przez Franków. Od przełomu V i VI wieku Turyngia stała się więc wschodnią granicą imperium Franków i stąd potrzeba istnienia pewnych i bezpiecznych dróg koniecznych do wymiany handlowej ze Słowianami. Znaczenie Drogi Królewskiej rosło wraz z upływem kolejnych stuleci, gdyż umożliwiała ona komunikację niezbędną w polityce, handlu i, niestety, działaniach wojennych.

Pierwsze wzmianki na temat Via Regii pochodzą z 1215 i 1252 roku. Jednak dopiero od XIV wieku przebieg tej drogi można było konkretniej wyznaczyć. Wtedy bowiem pojawił się tzw. przymus drogowy, czyli zobowiązanie kupców do poruszania się po ściśle określonych trasach, aby ułatwić pobieranie od nich ceł. Wydaje się, że wcześniej nie istniał jeden, pewny przebieg Drogi Królewskiej – jej trasa zmieniała się w zależności od warunków politycznych, gospodarczych, i przyrodniczych, przejezdności okolicznych terenów czy istnienia (lub nie) przydrożnych zajazdów.

Via Regia stała się też popularnym szlakiem pielgrzymkowym do katedry w Santiago de Compostela w północno-zachodniej Hiszpanii, tzw. Drogą św. Jakuba. Posłużyła również wojskom napoleońskim podczas wypraw na Rosję i Hiszpanię na początku XIX wieku.

Kilkadziesiąt lat później, wraz z rozwojem kolei, drogi straciły na znaczeniu. Ludzie przestali podróżować pieszo lub konno. Pociągi były szybsze, wygodniejsze i bezpieczniejsze. Transport towarów również przejęła kolej. Jednak jej dominacja nie trwała długo. W XX wieku coraz popularniejsze stawały się samochody, więc i popyt na drogi, również trasy międzynarodowe, powrócił. Dopiero wybuch I i II wojny światowej zatrzymał budowy, a nawet zaprzepaścił to, co do tej pory powstało. Z kolei po zakończeniu II wojny światowej sytuacja polityczna sprawiła, że zarówno Europa, jak i sieć komunikacyjna została wyraźnie podzielona na dwie części, zatem Via Regia jako łącznik wschodu i zachodu przestała być potrzebna.

Transeuropejska Droga Królewska

Utworzono: wtorek, 05, październik 2010 08:27 Ilona Hałucha

Powołanie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i późniejsze przekształcenie jej (w 1993 roku) w Unię Europejską oraz otwarcie granic między państwami członkowskimi pokazało, że spójna i dostępna sieć komunikacyjna w całej Europie jest niezbędna. Najważniejsze cele UE to przecież zacieśnianie współpracy gospodarczej oraz zapewnienie pełnej swobody przepływu osób, towarów czy usług. Nie będzie on możliwy bez dobrej jakości sieci drogowych, kolejowych, wodnych i lotniczych. Stąd wiele programów unijnych wspiera inwestycje transportowe (Infrastruktura i Środowisko, Europejska Współpraca Terytorialna, Sektorowy Program Operacyjny Transport itp.), aby te cele zrealizować.

W ramach projektu Via Regia Plus Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu opracowuje projekt pt. „Analiza dotycząca wyznaczenia trasy integrującej południowy obszar województwa dolnośląskiego wraz z powiązaniem Północ - Południe”. Głównym założeniem jest wyznaczenie przebiegu trasy obsługującej południowy obszar województwa, która poprawi powiązania pomiędzy głównymi ośrodkami gospodarczymi, zwiększy dostępność komunikacyjną w paśmie przygranicznym regionu oraz pomoże w wyeksponowaniu jego walorów turystycznych i przyrodniczych. Dotychczasowe prace prowadzone przez Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we współpracy z firmą EKKOM zaowocowały wyznaczeniem wariantowych przebiegów drogi, które zostały poddane ocenie zarządców dróg i przedstawicieli samorządów lokalnych. (więcej na ten temat w edroga.tv)

Ilona Hałucha

(Materiał powstał na podstawie: www.culture-routes.lu i „Via Regia Plus – Zrównoważony transport i współpraca regionalna wzdłuż III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego” - Marek Żabiński, z-ca dyrektora Biura Rozwoju Wrocławia).